

1. Daşınar əmlakın (maşın və avadanlıqların, nəqliyyat vasitələrinin, heyvan və bitkilərin və s.) qiymətləndirilməsi

Qiymətləndirmə fəaliyyəti və ona olan tələblər. Qiymətləndirmə fəaliyyətinin əsas əlamətləri, növləri, məqsədləri və istiqamətləri. Qiymətləndirmə fəaliyyətinin obyektləri və subyektləri. Məcburi qiymətləndirmə halları. Qiymətləndirmənin aparılması üçün əsas. Qiymətləndiricinin hüquq və vəzifələri. Müstəqil və daxili qiymətləndirici. Sifarişçinin (mülkiyyətçinin) hüquq və vəzifələri. Qiymətləndirmə fəaliyyətində məhdudiyyətlər. Qiymətləndirmə fəaliyyətinə xitam.

Qiymətləndirmə obyekti kimi daşınar əmlakın əsas xüsusiyyətləri. Maşın və avadanlıqların qiymətləndirilməsində mümkün məhdudiyyətlər.

Qiymətləndirmə obyektinin və onun dəyərinə təsir edən amillərin müəyyən edilməsi. Standartlara uyğun olaraq maşın və avadanlıqların qiymətləndirilməsində müəyyən edilə bilən dəyər növləri. Xüsusi dəyər növlərindən istifadənin məqbulluğu. Maşın və avadanlığın alternativ istifadəsi ilə əlaqədar məsrəf növləri.

Utilizasiya üçün bazar dəyəri. Maşın və avadanlıqların qiymətləndirilməsində investisiya dəyərinin tətbiqi.

Müqayisə və xərc yanaşmasından istifadə zamanı müqayisə obyektləri: analoq və oxşar faydalı xassələrə malik olan obyektlər.

Müqayisə obyektlərinin oxşarlığının şərtləri. Müqayisəli və xərc yanaşmalarının tətbiqində kommersiya düzəlişləri. "Sövdələşmə üçün endirim". Müqayisəli və xərc yanaşmalarında düzəlişlər.

Maşın və avadanlıqların qiymətləndirilməsində gəlir yanaşmasından istifadə və ondan imtinanın səbəbləri. Qiymətləndirmənin əsas mərhələləri- xalis cari dəyər (XCD) hesablanması və metodun seçilmiş riyazi modelinə uyğun olaraq dəyərin hesablanması.

Xalis diskontlaşdırılmış dəyər metodunun tətbiqi variantları:

- a. qiymətləndirmə tarixinə obyektin faktiki texniki vəziyyəti nəzərə alınmaqla XCD-nin müəyyən edilməsi;
- b. gəlirlərin tam deyil, qalıq xidmət müddətinə görə hesablanması.

Aralıq nəticələrin əlaqələndirilməsi və yekun dəyərin çıxarılması.

Maşın və avadanlıqların kütləvi qiymətləndirilməsi. Kütləvi qiymətləndirmənin nəticəsinin etibarlılığına dair tələblər.

Maşın və avadanlıqların fiziki aşınmasının və köhnəlməsinin müəyyən edilməsi. Fiziki köhnəlmənin müsbət və mənfi tərəflərinin müəyyən edilməsinin ekspert üsulu. Təyin edilmiş xidmət müddətinə əsasən orta (statistik) xidmət müddətinin müəyyən edilməsi. Maşın və avadanlıqların kütləvi qiymətləndirilməsi zamanı aşınmanın təyin edilməsi xüsusiyyətləri.

Funksional və iqtisadi köhnəlmənin müəyyən edilməsi üsulları.

Heyvanların və bitkilərin qiymətləndirilməsinin elmi əsasları. Heyvanların mənşəyə görə seçilməsi. Təsərrüfat heyvanlarının damazlıq məlumatları əsasında mənşəyinə görə qiymətləndirilməsi.

Kənd təsərrüfatı heyvanlarının məhsuldarlıq göstəricilərinə (süd, ət, yun, yumurta və s.) görə qiymətləndirilməsi.

Məhsuldar və qeyri-məhsuldar bitkilərin qiymətləndirilməsi metodları.

Ədəbiyyat:

1. "Qiymətləndirmə fəaliyyəti haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu. Bakı, 30 dekabr 2023
2. Azərbaycan Respublikasının Mülki Məcəlləsi (Maddə 139, 166, 181, 184, 190)
3. AMQS 7 - İstehsal vasitələrinin, maşın və avadanlıqların qiymətləndirilməsi

4. Mühəsibat Uçotunun Beynəlxalq Standartları
5. X.H.Kazımlı, Ə.V.Panaliyev, Ə.X.Kazımova. Avtonəqliyyat vasitələrinin qiymətləndirilməsi, dərslik, Bakı 2009
6. Н.В. Вейг. Оценка стоимости машин и оборудования, учебное пособие, Санкт - Петербург 2009
7. А. В. Борисов, Н. И. Борисова. Оценка стоимости машин, оборудования и транспортных средств. Методические указания к практическим занятиям, Волгоград 2018
8. Т.Г.Касьяненко, Г.А. Маховикова. Оценка стоимости машин и оборудования. Санкт - Петербург 2021
9. Оценка машин и оборудования: Учебное пособие – СПб, 2009, Вейг Н. В.
10. Mühəsibat Uçotunun Beynəlxalq Standartı
11. Maliyyə Hesabatının Beynəlxalq Standartları
12. Kiçik və Orta Sahibkarlıq Subyektləri üçün Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartları
13. Devid Aleksandr, Anne Britton, Ann Yorissen, Maliyyə hesabatının Beynəlxalq Standartları: nəzəriyyədən praktikaya. Bakı-2010
14. Financial Modelling in Practice, Michael Rees
15. İ.Q.Quliyev, S.İ.Hümbətova. Biznesin(müəssisənin) qiymətləndirilməsi, metodik vəsait, Bakı 2015
16. Q.S.Bayramov, İ.Q.Quliyev və b. Biznesin(müəssisənin) qiymətləndirilməsi və idarə edilməsi, dərs vəsaiti, Bakı 2021
17. Firudin Sultanov, Elvin Həsənov, Elsevər İbadov. MHBS- Maliyyə hesabatlarının Beynəlxalq Standartları, “Peşəkar Mühəsib Sertifikatı imtahanları üçün vəsait”
18. Radil Fətullayev, Fərid Nuriyev, Yusif Abasəlizadə. Kiçik və orta sahibkarlıq subyektləri üçün MHBS-na əsasən mühəsibat uçotunun aparılması “Peşəkar Mühəsib Sertifikatı imtahanları üçün vəsait”

2.Daşınmaz əmlakın, o cümlədən torpaq sahələrinin qiymətləndirilməsi

Qiymətləndirmə fəaliyyəti və ona olan tələblər. Qiymətləndirmə fəaliyyətinin əsas əlamətləri, növləri, məqsədləri və istiqamətləri. Qiymətləndirmə fəaliyyətinin obyektləri və subyektləri. Məcburi qiymətləndirmə halları. Qiymətləndirmənin aparılması üçün əsas. Qiymətləndiricinin hüquq və vəzifələri. Müstəqil və daxili qiymətləndirici. Sifarişçinin (mülkiyyətçinin) hüquq və vəzifələri. Qiymətləndirmə fəaliyyətində məhdudiyyətlər. Qiymətləndirmə fəaliyyətinə xitam.

Daşınmaz əmlak anlayışı. Daşınmaz əmlak obyektinin əsas əlamətləri, təsnifatı və qiymətləndirilməsi məqsədləri. Mülki hüquq münasibətlərinin obyektləri, Mülki hüquqların və vəzifələrin əmələ gəlməsi. Mülkiyyət, sahiblik, istifadə, sərəncam hüququ, özbaşına tikinti, ümumi və paylı mülkiyyət, servitut, uzufukt, girov və ipoteka hüququ,

Daşınmaz əmlakın qiymətləndirilməsi prinsipləri: potensial mülkiyyətçinin təsəvvürlərinə əsaslanan prinsiplər; daşınmaz əmlakın istismarı prosesindən asılı olan prinsiplər və bazar mühitindən asılı olan prinsiplər. Daha yaxşı və səmərəli istifadə prinsipi və onun meyarları

Daşınmaz əmlakın qiymətləndirilməsi prosesinin mərhələləri. Daşınmaz əmlak bazarına təsir edən amillər.

Daşınmaz əmlak bazarında tələb və təklif amilləri. Tələbin və təklifin həcmi müəyyən edən amillər. Daşınmaz əmlak bazarının həcmi müəyyən edilməsi.

Daşınmaz əmlakın qiymətləndirilməsinə xərc yanaşmasının ümumi xarakteristikası. Xərc yanaşmasının tətbiqinin əsas mərhələləri. Bərpa dəyərinin hesablanması metodları. Tikinti dəyərinin hesablanması və smeta dəyərinin elementləri.

Daşınmaz əmlakın köhnəlməsi və onun növləri. Fiziki köhnəlmənin hesablanması normativ metodu. İqtisadi (xarici) köhnəlmənin qiymətləndirilməsi. Funksioanal köhnəlmə və onun müəyyən edilməsi. İqtisadi ömür və satışın müqayisəli təhlili metodu ilə köhnəlmə faizinin qiymətləndirilməsi. Aradan qaldırıla bilən və aradan qaldırıla bilməyən köhnəlmənin müəyyən edilməsi.

Daşınmaz əmlakın qiymətləndirilməsinə müqayisə yanaşmasının tətbiqi və məhdudlaşdırılması sahəsi. Müqayisə yanaşmasının tətbiqi mərhələləri. Müqayisə obyektlərinin (analoqların) seçilməsinin əsas meyarları.

Düzəlişlərin (faiz və dəyər düzəlişləri) hesablanması və aparılması metodları. Satış qiyməti və gəlir nisbətləri əsasında qiymətləndirmənin aparılması. Renta multiplikatoru və kapitallaşdırma əmsalı.

Daşınmaz əmlakın qiymətləndirilməsinə gəlir yanaşmasının üstünlükləri və çatışmazlıqları. Daşınmaz əmlakın istifadəsindən gəlirin əsas növləri: potensial ümumi gəlir, həqiqi ümumi gəlir, xalis əməliyyat gəliri.

Gəlir yanaşmasının metodları. Kapitallaşdırma metodu ilə qiymətləndirmənin aparılmasının əsas mərhələləri. Qalıq metodu ilə gəlirin kapitallaşdırılması. Torpaq və binalar üçün qalıq texnikası metodu.

Pul axınlarının diskontlaşdırılması (PAD) metodunun tətbiqi halları və mərhələləri.

Qiymətləndirmə obyekti kimi torpaq sahələrinin xüsusiyyətləri. Vahid torpaq fondu və onun tərkibi. Hüquqi və fiziki şəxslərin torpaq sahəsi üzərində hüquqları. Torpaq sahələrinin bazar, investisiya və ləğvetmə dəyəri. Torpaq sahələrinin fərdi və kütləvi qiymətləndirilməsi. Torpaq sahələrinin qiymətləndirilməsi məqsədləri.

Torpaq sahələrinin qiymətləndirilməsinin normativ-hüquqi bazası. Torpaq sahəsinin kateqoriyaları və təyinatı üzrə qiymət meyarları.

Torpağın qiymətləndirilməsinə yanaşmalar və onlara aid olan metodların tətbiqi algoritmi.

Ədəbiyyat

1. “Qiymətləndirmə fəaliyyəti haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanunu. Bakı, 30 dekabr 2023
2. “Daşınmaz Əmlakın Dövlət Reyestri haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanunu
3. Azərbaycan Respublikasının Mülki Məcəlləsi(135-141, 144-159, 166-172, 178-180, 226-234, 238-249, 255-260, 263-268 aralıqlarında olan maddələr)
4. Azərbaycan Respublikasının Şəhərsalma və Tikinti Məcəlləsi (36,37,38, 87,88,89, 96,97, 98, 99, 100, 104 və 105-ci maddələr)
5. Azərbaycan Respublikasının Torpaq Məcəlləsi (53, 54, 73, 88, 89, 94, 95, 96, 97, 99- cu maddələr)
6. Azərbaycan Respublikası Dövlət Şəhərsalma və Arxitektura Komitəsi Kollegiyasının “04”dekabr 2012-ci il tarixli nömrəli qərarı.
7. X,H,Kazımlı.Qiymətləndirmənin əsasları, dərslik, Bakı 2008
8. .S.Bayramov və b. Daşınmaz əmlakın qiymətləndirilməsi, dərs vəsaiti, Bakı 2023
9. А.Г.Грязнова и др.Оценка недвижимости,учебник, Москва 2007
10. Т.Г.Касьяненко. Оценка недвижимости, учебник, Москва 2019
11. Mühəsibat Uçotunun Beynəlxalq Standartı
12. Maliyyə Hesabatının Beynəlxalq Standartları
13. Kiçik və Orta Sahibkarlıq Subyektləri üçün Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartları
14. Devid Aleksandr, Anne Britton, Ann Yorissen, Maliyyə hesabatının Beynəlxalq Standartları: nəzəriyyədən praktikaya. Bakı-2010
15. Financial Modelling in Practice, Michael Rees

16. İ.Q.Quliyev, S.İ.Hümbətova. Biznesin(müəssisənin) qiymətləndirilməsi, metodik vəsait, Bakı 2015
17. Q.S.Bayramov, İ.Q.Quliyev və b. Biznesin(müəssisənin) qiymətləndirilməsi və idarə edilməsi, dərs vəsaiti, Bakı 2021
18. Firudin Sultanov, Elvin Həsənov, Elsevər İbadov. MHBS- Maliyyə hesabatlarının Beynəlxalq Standartları, “Peşəkar Mühəsib Sertifikatı imtahanları üçün vəsait”
19. Radil Fətullayev, Fərid Nuriyev, Yusif Abasəlizadə. Kiçik və orta sahibkarlıq subyektləri üçün MHBS-na əsasən mühasibat uçotunun aparılması “Peşəkar Mühəsib Sertifikatı imtahanları üçün vəsait”

3.Daşınar və daşınmaz mədəni irs nümunələrinin, mədəni sərvətlərin, tarix mədəniyyət və təbiət abidələrinin qiymətləndirilməsi

Qiymətləndirmə fəaliyyəti və ona olan tələblər. Qiymətləndirmə fəaliyyətinin əsas əlamətləri, növləri, məqsədləri və istiqamətləri. Qiymətləndirmə fəaliyyətinin obyektləri və subyektləri. Məcburi qiymətləndirmə halları. Qiymətləndirmənin aparılması üçün əsas. Qiymətləndiricinin hüquq və vəzifələri. Müstəqil və daxili qiymətləndirici. Sifarişçinin (mülkiyyətçinin) hüquq və vəzifələri. Qiymətləndirmə fəaliyyətində məhdudiyyətlər. Qiymətləndirmə fəaliyyətinə xitam.

Tarixi-mədəni irs anlayışı. Tarixi-mədəni irs obyektlərinin eyniləşdirilməsi, qeydiyyatı və mühafizə üsulları.

Tarixi və mədəni irs abidələrinin qiymətləndirilməsi meyarları.

Abidənin tarixi və mədəni əhəmiyyətinin müəyyən edilməsi üzrə milli və beynəlxalq yanaşmalar. D.S. Lixaçova adına Mədəni və Təbii İrs İnstitutu tərəfindən hazırlanmış milli mədəni irs indeksinin tərtibi metodikası.

Mədəni dəyərlər konsepsiyası. Mədəni dəyərlərin qiymətləndirilməsinin informasiya təminatı. Mədəni sərvətlərin dəyərinə təsir edən amillərin və keyfiyyət xüsusiyyətlərinin müəyyən edilməsi.

Mədəni sərvətlərin qiymətləndirilməsində xərc yanaşmasının tətbiqi imkanları.

Mədəni sərvətlərin və kolleksiya əşyalarının qiymətləndirilməsində müqayisə yanaşmasının tətbiqi.

Təbiət abidələri qiymətləndirmə obyekti kimi. Təbiət abidələrinin reytinginin müəyyən edilməsi.

Təbiət abidələrinin ekoloji-turistik dəyərinin müəyyən edilməsi.

Ədəbiyyat

1. Silahlı erməni təcavüzü: Azərbaycan Respublikasının itki və tələfatları İtki və tələfatların qiymətləndirilməsində beynəlxalq təcrübə və metodoloji yanaşmalar. Bakı 2016
2. “Qiymətləndirmə fəaliyyəti haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanunu. Bakı, 30 dekabr 2023
3. “Azərbaycan Respublikasında mədəni irs nümunələrinin qorunması, bərpası və istifadəsi Qaydası”nın təsdiq edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin qərarı, Bakı şəhəri, 14 iyul 2015-ci il № 266
4. Xüsusi mühafizə olunan təbiət əraziləri və obyektləri haqqında Azərbaycan Respublikasının qanunu. (5, 6, 7,10, 16,)
5. Mədəniyyət haqqında Azərbaycan Respublikasının qanunu. (1,18,22,36)
6. YUNESKO-nun “Qeyri-maddi mədəni irsin qorunması haqqında” Konvensiyasının təsdiq edilməsi barədə Azərbaycan Respublikasının qanunu, Bakı şəhəri, 2 oktyabr 2006-cı i № 134 – IIIQ (1, 2, 8)
7. "Arxeoloji irsin qorunması haqqında" Avropa Konvensiyasına Azərbaycan Respublikasının qoşulması barədə Azərbaycan Respublikasının qanunu. (2,3,4,7,10cü maddələr)

8. Tarix və mədəniyyət abidələrinin qorunması haqqında Azərbaycan Respublikasının qanunu.
9. Sima Azər qızı Suleymanlı. “Mədəni irsin qorunmasının beynəlxalq-hüquqi tənzimlənməsi problemləri və Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi”. Bakı-2018;
10. Mübariz Suleymanlı “Mədəni İrs”dərslilik.Bakı – 2019
11. UNESCO (2020), Operational Guidelines for the Implementation of the World Heritage Convention: <https://whc.unesco.org/en/guidelines/>
12. UNESCO (1972), Convention Concerning the Protection of the World Cultural and Natural Heritage: <https://whc.unesco.org/en/conventiontext/>
13. Tağıyeva Röya. – Azərbaycan xalçası – bibliografiya. Bakı 2012,tərtibatçı Tahirov K.

4.Müəssisələrin qiymətləndirilməsi

Qiymətləndirmə fəaliyyəti və ona olan tələblər. Qiymətləndirmə fəaliyyətinin əsas əlamətləri, növləri, məqsədləri və istiqamətləri. Qiymətləndirmə fəaliyyətinin obyektləri və subyektləri. Məcburi qiymətləndirmə halları. Qiymətləndirmənin aparılması üçün əsas. Qiymətləndiricinin hüquq və vəzifələri. Müstəqil və daxili qiymətləndirici. Sifarişçinin (mülkiyyətçinin) hüquq və vəzifələri. Qiymətləndirmə fəaliyyətində məhdudiyyətlər. Qiymətləndirmə fəaliyyətinə xitam.

Biznes (müəssisə) qiymətləndirmə obyektı kimi. Biznesin qiymətləndirilməsi prinsipləri, yanaşmaları və üsulları. Qiymətləndirmə məqsədləri və biznes dəyərinin növləri. Biznesin bazar dəyəri. Bazar dəyərinin müəyyən edilməsi prinsipləri. Biznesin (müəssisənin) qeyri-bazar növləri.

Biznesin qiymətləndirilməsində kapitallaşdırılmış gəlirin müəyyən edilməsi üsulları. Biznesin qiymətləndirilməsində diskontlaşdırılmış pul vəsaitlərinin hərəkəti metodu: mərhələlər və tətbiq şərtləri, üstünlüklər və çatışmazlıqlar. Kapitalın strukturu nəzərə alınmaqla müəssisənin (biznesin) qiymətləndirilməsində uçot dərəcəsinin müəyyən edilməsi. Müəssisənin qalıq dəyərinin müəyyən edilməsi.

Müqayisə yanaşmadan istifadə etməklə biznesin qiymətləndirilməsi xüsusiyyətləri, şərtləri və hesablama üsulları. Müqayisə yanaşmasının tətbiqi zamanı müəssisənin dəyərinin qiymətləndirilməsində düzəlişlərin aparılması.

Biznesin qiymətləndirilməsinə xərc yanaşması konsepsiyası. Aktivlərin yığılması və ləğvetmə dəyəri metodu.

Biznesin yekun dəyərinin əsaslandırılması.

İnkişaf etməkdə olan müəssisələrin dəyərinin qiymətləndirilməsi üsulları. Müflisləşmə prosedurları zamanı müəssisənin və onun aktivlərinin dəyərinin qiymətləndirilməsi.

Ədəbiyyat:

1. “Qiymətləndirmə fəaliyyəti haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanunu. Bakı, 30 dekabr 2023
2. AMQS 1 - Qiymətləndiricilərin peşə etikası
3. AMQS 2 - Qiymətləndirmənin ümumi anlayışı və prinsipləri
4. AMQS 3 - Bazar dəyəri qiymətləndirmə bazası kimi
5. AMQS 4 - Bazar dəyərindən fərqli qiymətləndirmə bazaları
6. AMQS 5 - Qiymətləndirmə hesabatının tərtibi
7. AMQS 8 - Maliyyə hesabatı və müvafiq mühasibat hesabatları üçün qiymətləndirmə
8. Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsi (6, 9, 11, 12, 13, 33, 35, 37, 38, 50, 53, 65, 79, 89, 90, 95, 97, 103, 104, 105, 114, 151, 152, 155, 177, 198, 201, 202, 208)
9. Azərbaycan Respublikasının Mülki Məcəlləsi (43, 64, 67, 68, 69, 82, 87, 98, 99, 100)
10. 3 №-li “Müəssisələrin birləşməsi” adlı Maliyyə Hesabatının Beynəlxalq Standartı, 28 №-li “Asılı müəssisələrə və birgə müəssisələrə investisiya qoyuluşlar adlı Mühasibat Uçotunun

- Beynəlxalq Standartı, 27 №-li “Fərdi maliyyə hesabatları” adlı Mühasibat Uçotunun Beynəlxalq Standartı
11. , 2 №-li “Ehtiyatlar” adlı Mühasibat Uçotunun Beynəlxalq Standartı
 12. İ.Q.Quliyev, S.İ.Hümbətova. Biznesin(müəssisənin) qiymətləndirilməsi, metodik vəsait, Bakı 2015
 13. Q.S.Bayramov, İ.Q.Quliyev və b. Biznesin(müəssisənin) qiymətləndirilməsi və idarə edilməsi, dərs vəsaiti, Bakı 2021
 14. С.В.Валдайцев. Оценка бизнеса. Учебник. 3-е изд. ""Питер", 2008
 15. Никк Антилл, Кеннет Ли.Оценка компаний. Москва 2010
 16. Есипов В.Е., Маховикова Г.А.Оценка бизнеса. Учебное пособие. 3-е изд. "Питер", 2015
 17. Оценка бизнеса, Академия Бизнеса, Эрнст энд Янг
 18. Valuation measuring and managing the value of companies, McKinsey & Company
 19. Wilbur M. Yegge. A Basic Guide for VALUING a Company Second Edition
 20. Mühasibat Uçotunun Beynəlxalq Standartı
 21. Maliyyə Hesabatının Beynəlxalq Standartları
 22. Kiçik və Orta Sahibkarlıq Subyektləri üçün Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartları
 23. Devid Aleksandr, Anne Britton, Ann Yorissen, Maliyyə hesabatının Beynəlxalq Standartları: nəzəriyyədən praktikaya. Bakı-2010
 24. İ.Q.Quliyev, S.İ.Hümbətova. Biznesin(müəssisənin) qiymətləndirilməsi, metodik vəsait, Bakı 2015
 25. Q.S.Bayramov, İ.Q.Quliyev və b. Biznesin(müəssisənin) qiymətləndirilməsi və idarə edilməsi, dərs vəsaiti, Bakı 2021
 26. Firudin Sultanov, Elvin Həsənov, Elsevər İbadov. MHBS- Maliyyə hesabatlarının Beynəlxalq Standartları, “Peşəkar Mühasib Sertifikatı imtahanları üçün vəsait”
 27. Radil Fətullayev, Fərid Nuriyev, Yusif Abasəlizadə. Kiçik və orta sahibkarlıq subyektləri üçün MHBS-na əsasən mühasibat uçotunun aparılması “Peşəkar Mühasib Sertifikatı imtahanları üçün vəsait”
 28. Maliyyə Uçotu-Fundamental səviyyə 2-ci fənn, Peşəkar Mühasib Proqramı

5.Qeyri-maddi əmlak obyektlərinin (əqli mülkiyyət hüququ obyektlərinin, hüquqi şəxslərin nizamnamə kapitalında (fondunda) və ümumi əmlakda paylarının və qiymətli kağızlarının, habelə tələblərin və hüquqların) qiymətləndirilməsi

Qiymətləndirmə fəaliyyəti və ona olan tələblər. Qiymətləndirmə fəaliyyətinin əsas əlamətləri, növləri, məqsədləri və istiqamətləri. Qiymətləndirmə fəaliyyətinin obyektləri və subyektləri. Məcburi qiymətləndirmə halları. Qiymətləndirmənin aparılması üçün əsas. Qiymətləndiricinin hüquq və vəzifələri. Müstəqil və daxili qiymətləndirici. Sifarişçinin (mülkiyyətçinin) hüquq və vəzifələri. Qiymətləndirmə fəaliyyətində məhdudiyyətlər. Qiymətləndirmə fəaliyyətinə xitam.

Qeyri-maddi aktivlər qiymətləndirmə obyekti kimi. Qeyri-maddi aktivlərin və əqli mülkiyyətin qiymətləndirilməsi üzrə əsas anlayışlar. Obyektlərin qeyri-maddi aktivlər kimi təsnifləşdirilməsi meyarları.

Qeyri-maddi aktivlərin və əqli mülkiyyətin qiymətləndirilməsində gəlir yanaşmasının tətbiqi. Əqli mülkiyyətin qiymətləndirilməsi üçün zəruri məlumatların hazırlanması. Gəlir göstəricisinin seçilməsi.. Kapitallaşdırma və ya diskontlaşdırma prosedurundan istifadə. Risklərin uçotu və uçot dərəcəsinin əsaslandırılması.

Qeyri-maddi aktivlərin və əqli mülkiyyətin qiymətləndirilməsində müqayisə yanaşmasının tətbiqi. Qiymətləndirmənin məlumat bazasına tələblər. Əsas qiymətləndirmə prosedurları. Müqayisə yanaşmasının metodları.

Qeyri-maddi aktivlərin və əqli mülkiyyətin qiymətləndirilməsində xərc yanaşmasının tətbiqi. Xərc yanaşmasının əsas prosedurları. Qiymətləndirmənin məlumat bazasına tələblər. Qeyri-maddi aktivlərin köhnəlməsinin növləri və amortizasiyanın müəyyən edilməsinə yanaşmalar. Xərc yanaşmasının metodları.

Qeyri-maddi aktivlərin və əqli mülkiyyətin kommersiya istifadə formaları. Lisenziyalaşdırma qeyri-maddi aktivlərin və əqli mülkiyyətin kommersiyalaşdırılmasının əsas forması kimi. Lisenziyanın qiymətinə təsir edən amillər.

Qeyri-maddi aktivin yekun dəyərinin əsaslandırılması və qiymətləndirmənin nəticələrinin razılaşdırılması.

Ədəbiyyat:

1. “Qiymətləndirmə fəaliyyəti haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanunu. Bakı, 30 dekabr 2023
2. Azərbaycan Respublikasının Mülki Məcəlləsi (2, 4, 135, 723, 724, 725, 727, 728, 730, 731)
3. Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsi (13, 106, 113, 114, 117, 118, 144)
4. 38 №-li “Qeyri-maddi aktivlər” adlı Mühəsibat Uçotunun Beynəlxalq Standartı
5. AMQS 6 - Qeyri-maddi aktivlərin qiymətləndirilməsi
6. X.H.Kazımlı və b. Əmlakın qiymətləndirilməsi.. Dərslik, Bakı 2010.
7. С.В.Валдайцев. Оценка интеллектуальной собственности. Учебник. Экономика 2010
8. Федотова М. А., Леонтьев Б. Б., Мамаджанов Х. А. и др. Оценка стоимости нематериальных активов и интеллектуальной собственности. Учебник. Москва ИНФРА-М 2018
9. А.Н.Асаул и др. Оценка нематериальных активов и интеллектуальной собственности : учебное пособие.. Москва : Издательство Юрайт, 2021
10. Mühəsibat Uçotunun Beynəlxalq Standartı
11. Maliyyə Hesabatının Beynəlxalq Standartları
12. Kiçik və Orta Sahibkarlıq Subyektləri üçün Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartları
13. Devid Aleksandr, Anne Britton, Ann Yorissen, Maliyyə hesabatının Beynəlxalq Standartları: nəzəriyyədən praktikaya. Bakı-2010
14. İ.Q.Quliyev, S.İ.Hümbətova. Biznesin(müəssisənin) qiymətləndirilməsi, metodik vəsait, Bakı 2015
15. Q.S.Bayramov, İ.Q.Quliyev və b. Biznesin(müəssisənin) qiymətləndirilməsi və idarə edilməsi, dərs vəsaiti, Bakı 2021
16. Firudin Sultanov, Elvin Həsənov, Elsevər İbadov. MHBS- Maliyyə hesabatlarının Beynəlxalq Standartları, “Peşəkar Mühəsib Sertifikatı imtahanları üçün vəsait”
17. Radil Fətullayev, Fərid Nuriyev, Yusif Abasəlizadə. Kiçik və orta sahibkarlıq subyektləri üçün MHBS-na əsasən mühəsibat uçotunun aparılması “Peşəkar Mühəsib Sertifikatı imtahanları üçün vəsait”
18. Maliyyə Uçotu-Fundamental səviyyə 2-ci fənn, Peşəkar Mühəsib Proqramı

6..Kreditor borcların və digər öhdəliklərin, debitor borcların, material ehtiyatlarının və digər aktivlərin qiymətləndirilməsi

Qiymətləndirmə fəaliyyəti və ona olan tələblər. Qiymətləndirmə fəaliyyətinin əsas əlamətləri, növləri, məqsədləri və istiqamətləri. Qiymətləndirmə fəaliyyətinin obyektləri və subyektləri. Məcburi qiymətləndirmə halları. Qiymətləndirmənin aparılması üçün əsas. Qiymətləndiricinin hüquq və vəzifələri. Müstəqil və daxili qiymətləndirici. Sifarişçinin (mülkiyyətçinin) hüquq və vəzifələri. Qiymətləndirmə fəaliyyətində məhdudiyyətlər. Qiymətləndirmə fəaliyyətinə xitam.

Əmtəə-materail ehtiyatları və onların təsnifatı. Ehtiyatların bazar dəyərinin qiymətləndirilməsi üsulları. Likvidlik düzəlişləri.

Debitor borcların təsnifatı və xüsusiyyətləri. Debitor borclarının qiymətləndirilməsində diskontlaşdırma metodu. Debitor borclarının real dəyərinin qiymətləndirilməsi üzrə sair üsullar.

Maliyyə qoyuluşlarının (maliyyə aktivlərinin) qiymətləndirilməsi. Maliyyə aktivləri və onların təsnifatı. Qiymətləndirmə üçün məlumat bazası və onun saxlanması. Səhm və borc qiymətli kağızlarının qiymətləndirilməsi. Məsuliyyətin qiymətləndirilməsi. Öhdəliklərin növləri və onların cari dəyərinin qiymətləndirilməsi. Kreditor borclarının, uzunmüddətli və qısamüddətli kreditlərin və bank kreditlərinin, kapitalın dəyəri. Müəssisənin kapitalının dəyəri.

Ədəbiyyat:

1. “Qiymətləndirmə fəaliyyəti haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanunu. Bakı, 30 dekabr 2023
2. Azərbaycan Respublikasının Mülki Məcəlləsi. (bölmə 6-7,)
3. Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsi.(13, 14, 16, 50-2., 57.6., 58.8., 58.13., 58.13-1., 58.14., 58.16., 69, 71-1., 71-2., 89.13.- 89.14.7., 102.1.37., 106.1.31., 108.1., 139, 159, 162, 164.149-1., 165, 166, 167, 170, 175, 182, 187,190, 191, 199.17., 207.10
4. 2 №-li “Ehtiyatlar” adlı Mühəsibat Uçotunun Beynəlxalq Standartı, 37 №-li “Yaradılmış ehtiyat fondları, Şərti öhdəliklər və Şərti aktivlər” adlı Mühəsibat Uçotunun Beynəlxalq Standartı, 23 №-li “Borclar üzrə məsrəflər” adlı Mühəsibat Uçotunun Beynəlxalq Standartı, 33 №-li “Səhm üzrə mənfəət” adlı Mühəsibat Uçotunun Beynəlxalq Standartı
5. AMQS -8 Maliyyə hesabatı və müvafiq mühəsibat hesabatları üçün qiymətləndirmə
6. AMQS 9 - Ssuda təminatı, girov və borc öhdəliklərinin qiymətləndirilməsi
7. Mühəsibat Uçotunun Beynəlxalq Standartı
8. Maliyyə Hesabatının Beynəlxalq Standartları
9. Kiçik və Orta Sahibkarlıq Subyektləri üçün Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartları
10. Devid Aleksandr, Anne Britton, Ann Yorissen, Maliyyə hesabatının Beynəlxalq Standartları: nəzəriyyədən praktikaya. Bakı-2010
11. Financial Modelling in Practice, Michael Rees
12. İ.Q.Quliyev, S.İ.Hümbətova. Biznesin(müəssisənin) qiymətləndirilməsi, metodik vəsait, Bakı 2015
13. Q.S.Bayramov, İ.Q.Quliyev və b. Biznesin(müəssisənin) qiymətləndirilməsi və idarə edilməsi, dərs vəsaiti, Bakı 2021
14. Firudin Sultanov, Elvin Həsənov, Elsevər İbadov. MHBS- Maliyyə hesabatlarının Beynəlxalq Standartları, “Peşəkar Mühəsib Sertifikatı imtahanları üçün vəsait”
15. Radil Fətullayev, Fərid Nuriyev, Yusif Abasəlizadə. Kiçik və orta sahibkarlıq subyektləri üçün MHBS-na əsasən mühəsibat uçotunun aparılması “Peşəkar Mühəsib Sertifikatı imtahanları üçün vəsait”

7.Təbii sərvətlərin qiymətləndirilməsi

Təbii resursların növləri (bərpa olunan və bərpa olunmayan) və onların davamlı inkişaf, ətraf mühitin mühafizəsi və iqtisadi planlaşdırma baxımından qiymətləndirilməsi.

Təbii resursların qiymətləndirilməsində istifadə olunan əsas anlayışlar. İqtisadi, ekoloji qiymətləndirmə üsulları.Ümumi iqtisadi dəyər və qiymətləndirmə

Təbii resursların qiymətləndirilməsi konsepsiyaları(xərc-fayda, bazar, kombinəlanmış) qeyri-bazar qiymətləndirilməsi(səyahət xərcləri modeli, hedonik qiymət metodu)

Resursların İdarə Edilməsi və Davamlı İnkişaf. Təbii resurslardan istifadəni tənzimləyən müvafiq qanunlar, qaydalar .

Təbii resursların iqtisadi qiymətləndirilməsi. Mineral resursların təsnifatı və qiymətləndirmə obyektini kimi xüsusiyyətləri. Təbii resursların qiymətləndirilməsi metodları. Təbii ehyiyyatların istismarı zamanı ətraf mühitə dəyən zərərin hesablanması.

Torpaq resurslarının iqtisadi qiymətləndirilməsi. Qiymətləndirmə obyektini kimi meşə resurslarının xüsusiyyətləri və iqtisadi qiymətləndirilməsi metodları. Azərbaycan Respublikasının torpaq ehtiyatlarının aqroekoloji və iqtisadi qiymətləndirilməsi

Su resursların təsnifatı və idarə olunması. Su ehtiyatlarının iqtisadi qiymətləndirilməsinə metodoloji yanaşma. Hidrosferin iqtisad – ekoloji qiymətləndirilməsi.

Ekosistem xidmətlərinin və bioloji müxtəlifliyin xüsusiyyətləri. Ekosistem xidmətlərinin iqtisadi qiymətləndirilməsi metodologiyası. Bioloji müxtəlifliyin iqtisadi qiymətləndirilməsi metodologiyası.

Ədəbiyyat

1. Təbiətdən istifadənin iqtisadiyyatı, Raibə Cəfərova, Bakı –2014
2. “Təbii ehtiyatların kəşfiyyatı və qiymətləndirilməsi” adlı 6 №-li Maliyyə Hesabatının Beynəlxalq Standartı.
3. Environmental and Natural Resource Economics. Tom Tietenberg and Lynne Lewis. 11th Edition. Routledge Taylor & Francis Group New York and London. 2018
4. Natural Resource Valuation: A Primer on Concepts and Techniques C.A. Ulibarri & K.F. Wellman July 1997
5. Оценка земельных и природных ресурсов С. А. Мамонтова, О. П. Колпакова. Красноярск 2020
6. А. В. Равино. Оценка природных ресурсов: Учебно-методическое пособие. Минск: БГТУ, 2015.
7. Natural Resource and Environmental Economics, Roger Perman, Yue Ma, James McGilvray, Michael Common 3rd edition, Third edition 2003 Pearson Education Limited
8. A. Myrick Freeman III, Joseph A. Herriges, Catherine L. Kling, The measurement of environmental and resource values.
9. Ətraf mühitin iqtisadiyyatı. R.Ş. Həsənov. Dərslik. Bakı 2022
10. Qiymətləndirmə fəaliyyəti haqqında
11. Su Məcəlləsi(maddə 1, 21, 24)
12. Meşə haqqında qanun(1, 36,41)
13. Heyvan aləmi haqqında qanun(maddə 1, 31,50)
14. Fitosanitar nəzarəti haqqında qanun(maddə 1,5,14, 20, 29)
15. İxrac məqsədli neft-qaz fəaliyyətinə xüsusi iqtisadi rejimin tətbiqi haqqında qanun (maddə 1)
16. Azərbaycan Respublikası Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin Ekoloji təhlükəsizlik fəaliyyətinin təhlili və qiymətləndirilməsi şöbəsi haqqında (maddə 3)
17. Yerin təki haqqında Azərbaycan Respublikasının qanunu (maddə 1,10,29,)
18. Qaz təchizatında mühafizə zonaları və təhlükəsizlik tədbirləri qaydaları. (maddə 1,)
19. Torpaq məəcəlləsi (maddə 40,94,95)

8. Dəymiş zərərin, əldən çıxmış mənfəətin və risklərin qiymətləndirilməsi

Qiymətləndirmə fəaliyyəti və ona olan tələblər. Qiymətləndirmə fəaliyyətinin əsas əlamətləri, növləri, məqsədləri və istiqamətləri. Qiymətləndirmə fəaliyyətinin obyektləri və subyektləri. Məcburi qiymətləndirmə halları. Qiymətləndirmənin aparılması üçün əsas. Qiymətləndiricinin hüquq və vəzifələri. Müstəqil və daxili qiymətləndirici. Sifarişçinin (mülkiyyətçinin) hüquq və vəzifələri. Qiymətləndirmə fəaliyyətində məhdudiyyətlər. Qiymətləndirmə fəaliyyətinə xitam.

Mülkiyyətə dəyən zərər: “fiziki zərər” və “maddi zərər”. İtki zərərin pul formasında ifadəsi kimi.

Zərərin qiymətləndirilməsi metodologiyasında birbaşa və dolaylı itkilərin uçuotu. Birbaşa itkilər sağlamlığa, əmlakla və ya əmlak maraqlarına birbaşa zərər kimi. Dolaylı itkilər müəssisənin bir müddət normal fəaliyyətini həyata keçirə bilməməsi nəticəsində yaranan zərər (itirilmiş mənfəət, qarşı tərəflər qarşısında öhdəliklərin yerinə yetirilməməsi səbəbindən iddia və məhkəmə çəkişmələri şəklində itkilər, təşkilatın imicinin itirilməsi, işlərin hüquqi həlli xərcləri və s.) kimi.

Zərərlərin qrupları:

- Müəssisənin əmlakına dəymiş ziyan.
- İstehsalın azalması və ya dayanması nəticəsində mənfəətin itirilməsi ilə bağlı itkilər.
- Şəxsi həyatın həyatına və sağlamlığına dəyən ziyan.
- Ətraf mühitə dəyən ziyan.
- Üçüncü şəxslərə birbaşa ziyan vurmaq.
- İstehlakçılara məhsul və ya xidmətlərin tədarükü ilə bağlı itkilər.

Risklərin mənşəyi və mahiyyəti barədə ümumi yanaşmalar. Risk ehtimalının kəmiyyət qiymətləndirilməsi metodologiyası. Risk, qeyri-müəyyənlik və itkilər arasındakı qarşılıqlı əlaqə.

Müəssisənin müflisləşmə ehtimalı riskinin təhlili və qiymətləndirilməsi metodologiyası.

Maliyyə risklərinin təsnifləşdirilməsinin ümumi sxemi və qiymətləndirilməsi metodları.

Sahibkarlıq və kommersiya risklərinin qiymətləndirilməsi üsulları.

Firmadaxili və bazar risklərinin təhlili və qiymətləndirilməsi

Ədəbiyyat

1. “Qiymətləndirmə fəaliyyəti haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanunu. Bakı, 30 dekabr 2023
2. “Sığorta fəaliyyəti haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanunu
3. “Yol-nəqliyyat hadisələri nəticəsində dəyən sosial-iqtisadi və ekoloji zərərin qiymətləndirilməsi və hesablanması Qaydaları”nın təsdiq edilməsi haqqında, Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı
4. 36 №-li “Aktivlərin Qiymətdən düşməsi” adlı Mühəsibat Uçotunun Beynəlxalq Standartı
5. Auditin aparılması və sənədləşdirilməsinə dair təlimat. ISA 2015
6. Silahlı erməni təcavüzü: Azərbaycan Respublikasının itki və tələfatları İtki və tələfatların qiymətləndirilməsində beynəlxalq təcrübə və metodoloji yanaşmalar. Bakı 2016
7. X.H.Kazımlı, İ.Q.Quliyev. İqtisadi risklərin qiymətləndirilməsi və idarə edilməsi, dərs vəsaiti, Bakı 2011
8. Д.А.Иванова — Возмещение реального ущерба и упущенной выгоды: Учебник. - М.: 2004

9. И.Лифиц: Оценка конкурентоспособности товаров и услуг. Учебник. Кнорус 2021
10. Devid Aleksandr, Anne Britton, Ann Yorissen, Maliyyə hesabatinın Beynəlxalq Standartları: nəzəriyyədən praktikaya. Bakı-2010
11. Mühəsibat Uçotunun Beynəlxalq Standartı
12. Maliyyə Hesabatının Beynəlxalq Standartları
13. Kiçik və Orta Sahibkarlıq Subyektləri üçün Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartları
14. Devid Aleksandr, Anne Britton, Ann Yorissen, Maliyyə hesabatinın Beynəlxalq Standartları: nəzəriyyədən praktikaya. Bakı-2010
15. Financial Modelling in Practice, Michael Rees
16. İ.Q.Quliyev, S.İ.Hümbətova. Biznesin(müəssisənin) qiymətləndirilməsi, metodik vəsait, Bakı 2015
17. Q.S.Bayramov, İ.Q.Quliyev və b. Biznesin(müəssisənin) qiymətləndirilməsi və idarə edilməsi, dərs vəsaiti, Bakı 2021
18. Firudin Sultanov, Elvin Həsənov, Elsevər İbadov. MHBS- Maliyyə hesabatlarının Beynəlxalq Standartları, “Peşəkar Mühəsib Sertifikatı imtahanları üçün vəsait”
19. Radil Fətullayev, Fərid Nuriyev, Yusif Abasəlizadə. Kiçik və orta sahibkarlıq subyektləri üçün MHBS-na əsasən mühəsibat uçotunun aparılması “Peşəkar Mühəsib Sertifikatı imtahanları üçün vəsait”

9.Xidmətlərin qiymətləndirilməsi

Qiymətləndirmə fəaliyyəti və ona olan tələblər. Qiymətləndirmə fəaliyyətinin əsas əlamətləri, növləri, məqsədləri və istiqamətləri. Qiymətləndirmə fəaliyyətinin obyektləri və subyektləri. Məcburi qiymətləndirmə halları. Qiymətləndirmənin aparılması üçün əsas. Qiymətləndiricinin hüquq və vəzifələri. Müstəqil və daxili qiymətləndirici. Sifarişçinin (mülkiyyətçinin) hüquq və vəzifələri. Qiymətləndirmə fəaliyyətində məhdudiyyətlər. Qiymətləndirmə fəaliyyətinə xitam.

Xidmətin keyfiyyətinin maddi, qeyri-maddi və psixoloji elementləri. Xidmətlərin keyfiyyətinin qiymətləndirilməsində istifadə olunan SERVQUAL metodologiyası. SERVQUAL metodologiyası üzrə xidmətin keyfiyyət meyarları. Metodun praktiki tətbiqi zamanı anket sorğularından istifadə.

Xidmət istehlakçılarının Likert şkalasından istifadə etməklə reyting bəyanatlarının qiymətləndirilməsi. Keyfiyyət əmsali.

SERVQUAL metodologiyasının otel biznesi üçün LODGSERV, ictimai işə xidmətləri üçün DINESERV və pərakəndə ticarət xidmətləri üçün keyfiyyət şkalası variantları. Metodun səhiyyə, bank, telekommunikasiya xidmətləri, kitabxana və informasiya xidmətləri, polis xidmətləri və s. üçün modifikasiyaları. Milli mentalitet və xidmətin keyfiyyət komponentləri.

Xidmətlərin keyfiyyətini qiymətləndirilməsində “Gizli alıcı” metodu. Metoddan istifadə zamanı xidmət təşkilatının adi müştəriləri kimi təlim keçmiş mütəxəssislərin cəlb edilməsi.

E.R. Kedotta və N. Terdjən metodu xidmətin keyfiyyətinin qiymətləndirilməsi üsulu kimi. Metodun xidmət elementlərinin tipologiyası. İstehlakçı qavrayışının xarakterindən asılı olaraq kritik, neytral, qaneedici, məyusedici xidmət elementləri.

Ədəbiyyat

1. “Qiymətləndirmə fəaliyyəti haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanunu. Bakı, 30 dekabr 2023
2. X.H.Kazımlı və başqaları. Qiymətin əmələ gəlməsi, dərslik, Bakı 2019
3. Качество услуг: понятие и методы оценки. СтудМир, 2020-202
4. Фадеева Н. А. Методология оценки качества услуг. Вестник Тамбовского государственного технического университета. – 2012. — №2. – С. 484-492.

5. Ватолкина Н. Ш. Методы оценки качества услуг: сравнительная характеристика. Журнал: Russian Journal of Management том 4 № 3, 2016
6. Курочкина, А. Ю. Управление качеством услуг : учебник и практикум — 2-е изд., Москва, 2024
7. И.Лифиц: Оценка конкурентоспособности товаров и услуг. Учебник. Кнорус 2021
8. Malın (işin, xidmətin) bazar qiymətinin müəyyən edilməsi Qaydaları haqqında Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı
9. Экономика сферы обслуживания: учеб. пособие/ А.Н.Кара, Е. Е.Спиридонова, Н.А.Воронина; под ред. Л.И.Ерохиной. — М.: Издательский центр «Академия», 2010. — 320 с.
10. Azərbaycan Respublikasında ticarət, ictimai iaşə, məişət və digər növ xidmət Qaydaları”nın təsdiq edilməsi haqqında (maddələr. 2,4,9)
11. "Qiymətləri (tarifləri) dövlət tərəfindən tənzimlənən malların (işlərin, xidmətlərin) Siyahısı"nın təsdiq edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin qərarı. (Siyahıya bax, bənd 47-1)
12. Fitosanitar nəzarəti haqqında AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ QANUNU (m.1)
13. Su təchizatı və tullantı suları haqqında AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ QANUN (maddə 1,59)
14. Turizm Haqqında qanun (maddə 1, 7)
15. Dövlət qurumlarında elektron xidmətlərin, informasiya ehtiyatlarının və sistemlərinin qiymətləndirilməsi qaydaları-Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyinin Kollegiyasının 2020-ci il 2 noyabr tarixli 200109500028 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmişdir. (maddə 4,5, 6,)
16. Standartlaşma haqqında qanun (m.13)
17. “Qaz təchizatı» haqqında qanun (maddə 1, 11)
18. Dövlət qulluqçusunun xidməti fəaliyyətinin qiymətləndirilməsi QAYDASI (m -1,3,4, 5,6)
19. Dövlət qulluqçusu olmayan yoxlayıcıların fəaliyyətinin qiymətləndirilməsin QAYDALARI (maddə 2, 3)